



بررسی چگونگی حفظ و احیای بناهای ارزشمند تاریخی

رضا داودی

رئیس امور اداری و کارگزینی شهرداری منطقه ۶، کارشناس ارشد مهندسی کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی
ورامین

چکیده:

احیا آثار باقی مانده از گذشته تاریخی شهر موجب بازیابی هویت فراموش شده آن می‌شود. آثار و بناهای تاریخی به عنوان شریان‌هایی از بستر شهر می‌باشند. بنای تاریخی در طول زمان در عین اینکه دچار صدماتی می‌شود و چیزهایی را از دست می‌دهد، ارزش‌های دیگری را به دست می‌آورد. اثر تاریخی علاوه بر ارزش‌های هنری و عملکردی که در زمان خلق آن مدنظر بوده، با گذشت زمان و تغییرات به وجود آمده، ارزش‌های دیگری را نیز به همراه می‌آورد؛ بنابراین پرداختن به آن‌ها به منظور احیا از بعد تاریخی، فرهنگی و گردشگری موجب شکوفایی اقتصادی و اجتماعی می‌شود چرا که این فرآیند جلوگیری از تخریب بافت، حفظ سرمایه ملی و در نتیجه ارتقاء ارزش‌های اقتصادی می‌شود. فرآیند احیای بناهای تاریخی مستلزم اقداماتی است که این تحقیق به این موضوع می‌پردازد. پژوهش حاضر به روش توصیفی - تحلیلی و از نوع تحقیقات کیفی است که پس از بررسی اقدامات صورت گرفته در سال‌های اخیر، راهکارهایی را ارائه می‌نماید.

کلمات کلیدی: بناهای تاریخی، احیا، حفاظت، بافت‌های تاریخی، میراث فرهنگی

۱. مقدمه

عدم توجه به گذشته شهرها و روند شکل‌گیری و توسعه تاریخی آن‌ها، سبب شده تا توسعه امروزی آن‌ها به گونه‌ای نامتناسب با شکل و هنجارهای شهر تاریخی صورت بگیرد. آنچه مسلم است، تغییر، جزء جدایی‌ناپذیر جهان ماده است و این چیزی است که نتیجه مستقیم گذشت زمان است؛ بنابراین، موضوع مهم در مواجهه با بافت‌های تاریخی مسأله زمان سپری شده و دست‌نیافتنی است که حوادث تاریخی و بناهایی ارزشمند را در یک مجموعه به یادگار گذاشته است. آنچه که در برخورد با این فضاها باید مورد توجه قرار گیرد مسئله تغییر و مدیریت این تغییرات است، امری که به صورت ارگانیک و در طول مدت زمان در فضای شهری گاه به آهستگی و گاه همچون امروز با سرعتی غیرقابل انکار اتفاق افتاده است (ورتینگتن، ۱۹۹۸).

نکته حائز اهمیت این است که بهسازی و مرمت بافت‌های شهری، به‌طور مجزا و مستقل و به‌عنوان یک مجموعه شهری زنده و پویا تا قبل از جنگ جهانی دوم هیچ‌گاه مورد توجه این کنگره‌ها قرار نگرفته بود. اولین سمینار بین‌المللی که به‌طور آشکاری به مرمت و حفاظت و بهسازی بافت‌های شهری توجه می‌کند، کنگره گویو در سال ۱۹۶۰ م. است. در این کنگره، اهمیت وضعیت اجتماعی شهرها ذکر گردیده و موارد موضوعات بازسازی در یک قسمت از شهرها به‌عنوان عملی اجتماعی تلقی می‌گردد و از مقامات دولتی خواسته شده برای محافظت جنبه‌های هنری یک فضای زنده اقدامات لازم به عمل آید (پورجعفر، ۱۳۸۳).

۲. پیشینه تحقیق

تراسبی (۲۰۰۱) از صاحب‌نظران عرصه اقتصاد و فرهنگ می‌باشد که مطالعاتی در مورد ارزش میراث فرهنگی، ذی‌نفعان میراث فرهنگی، چرایی دخالت دولت و ابزارهای دخالت دولت انجام داده است. او معتقد است دولت‌ها برای حفاظت از میراث فرهنگی، مجاز به ارائه تسهیلات تا حد برابری منفعت اجتماعی و منفعت خصوصی عناصر میراثی می‌باشند.

در ایران نیز پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شده است. فلاح پسند (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای به نام «اقتصاد احیاء» به تبیین موضوع اقتصاد احیاء، موانع آن و نقش دولت و مردم در اقتصاد احیاء پرداخته است و نتیجه می‌گیرد مهم‌ترین مسئله در احیاء، مردم و جماعتی است که با آن مکان، پیوستگی و تعلق خاطر دارند و در اقتصاد احیاء بیشتر از پرداختن به محتوای اقتصادی، باید به موضوع از منظر جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی پرداخته شود.

مطالعات مک کلری (۲۰۰۵) که در گزارشی تحت عنوان «مشوق‌های مالی برای حفاظت از آثار تاریخی» نگاهی به سیاست‌های حمایتی کشورهای مختلف جهان داشته و عمده سیاست‌های تشویقی را در قالب مشوق‌های مالی، حق ارتفاق و بخشودگی‌های مالیاتی برشمرده است. مک کلری اذعان می‌کند در فرانسه اصلی‌ترین سیاست تشویقی حفاظت، مربوط به مشوق‌های مالیاتی است که اغلب در قالب کسر مالیات بر درآمد می‌باشد.

شیره‌پزو نمکی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان «موقعیت‌یابی استراتژیک اماکن تاریخی برای ایجاد ارزش و مزیت رقابتی راهبردهای ارزش‌آفرین اماکن تاریخی آران و بیدگل» به بررسی چگونگی ارزش‌آفرینی «ابنیه تاریخی پرداخته‌اند. محققان این مقاله با استفاده از الگوی اصلاح شده سوات به تحلیل موقعیت‌یابی و ساماندهی راهبردی

اماکن تاریخی آران و بیدگل در قالب زنجیره راهبردی دارایی‌ها برای خلق ارزش می‌پردازند.

رایپکما (۲۰۰۸) در مقاله‌ای تحت عنوان «حفاظت میراثی و اقتصاد بومی با هدف بیان ارزش‌های اقتصادی میراث فرهنگی» تأکید می‌کند: حفاظت میراث امری تک‌ارزشی نیست بلکه دارای ارزش‌های چندگانه می‌باشد که عبارتند از: فرهنگی، زیباشناختی، آموزشی، اجتماعی، تاریخی، اما آخرین موردی که به این زنجیره ارزش‌ها اضافه شده، ارزش اقتصادی حفاظت میراثی است. رایپکما پیشنهاد می‌کند که ارزش‌های میراثی، وارد عرصه ارزش‌های اقتصادی بازار شوند.

۳. روش تحقیق

روش تحقیق مقاله حاضر از نظر روش توصیفی - تحلیلی و بر مبنای هدف تحقیق، از نوع کیفی است. علاوه بر مطالعه اسنادی از ابزار مصاحبه عمیق و ساختاریافته به منظور گردآوری اطلاعات استفاده شده است. در گام نخست به بررسی اقدامات صورت گرفته می‌پردازیم و در گام بعدی راهکارهای لازم را که در راستای احیای بناهای تاریخی باید انجام شود، ارائه می‌نماییم.

۴. یافته‌ها

۴-۱. بررسی اقدامات صورت گرفته در سال‌های اخیر

۴-۱-۱. بررسی مهم‌ترین رویدادها و تحولات فرهنگی اجتماعی، سیاسی و اقتصادی مؤثر بر حفاظت (از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۱)

از مهم‌ترین رویدادهای مؤثر بر فرایند حفاظت از میراث فرهنگی در این دوره، می‌توان به انتقال ستاد مرکزی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و اداره باستان‌شناسی از تهران به شیراز در سال ۱۳۸۸ و انتقال بخش صنایع دستی به اصفهان اشاره کرد؛ هرچند که بعد از گذشت دو سال، ستاد مرکزی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی به تهران بازگشتند. از سایر رویدادهای مهم در این دوره، می‌توان به تصویب قانون برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴) اشاره کرد که با ایجاد صندوق گردشگری، به موضوع گردشگری تفریحی توجه کرد. همچنین حمایت مالی و معنوی از حقوق قانونی مالکان بناها و آثار و اشیاء تاریخی منقول در جهت حفظ، صیانت و کاربرد مناسب آن‌ها مورد تأکید قرار گرفت.

۴-۱-۲. مهم‌ترین تحولات پیرامون سیاست‌ها و برنامه‌های حفاظت از میراث فرهنگی (از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۱)

مهم‌ترین سیاست‌ها و برنامه‌های سازمان میراث فرهنگی به منظور حفاظت و باززنده سازی میراث فرهنگی تاریخی در این دوره، بر مبنای دیدگاه صاحب‌نظران این رشته به شرح ذیل بیان می‌شوند:

۱. انتقال ستاد مرکزی سازمان میراث فرهنگی و باستان‌شناسی از تهران به

شیراز و انتقال صنایع دستی به اصفهان؛

۲. بازگشت ستاد مرکزی سازمان میراث فرهنگی از شیراز به تهران؛

۳. کاهش روند ثبت آثار تاریخی در فهرست آثار ملی به دنبال فراهم شدن

زمینه برای خروج آثار از فهرست ثبت

به واسطه صدور حکم توسط دیوان عدالت اداری (از سال ۱۳۸۸)

۴. حمایت‌های حقوقی، اقتصادی ۱۴ و فرهنگی اجتماعی از مالکان و

دارندگان آثار تاریخی، به خصوص در بافت‌های تاریخی به منظور حفاظت و باززنده سازی آن‌ها.

۵. تغییر وضعیت پایگاه‌های ملی و تبدیل آن‌ها به واحدهای استانی (در سال ۱۳۸۸)

۶. تصویب قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور (۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴) و توجه به ابعادی از موضوع میراث فرهنگی و گردشگری، به خصوص گردشگری تفریحی.

از سایر مواد این برنامه می‌توان به گزینه‌های زیر اشاره کرد (قانون برنامه پنجم توسعه کشور):

۱. ایجاد صندوق توسعه گردشگری با هدف تشویق و تسهیل سفرهای ارزان قیمت؛

۲. شناسایی و حمایت از آثار تاریخی حوزه فرهنگی ایران موجود در کشورهای همسایه به عنوان میراث فرهنگی مشترک؛

۳. بررسی، تدوین و تصویب سیاست‌ها، برنامه‌ها، اصول و ضوابط و مقررات مرتبط با معماری ایرانی اسلامی بناها، به ویژه بناهای بلندمرتبه و تأثیرگذار در سیما و منظر شهرها و روستاها؛

۴. حمایت مالی و معنوی از مالکیت و حقوق قانونی مالکان بناها و آثار و اشیاء تاریخی منقول در جهت حفظ، صیانت و کاربرد مناسب آن‌ها و اقدامات لازم برای بیمه آثار فرهنگی، هنری و تاریخی.

۲-۴. راهکارها

۱-۲-۴. برنامه ریزی اجتماعی

این الگو در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ به وسیله دولت‌ها به عنوان راه حلی برای برنامه ریزی اقتصادی و فیزیکی در نظر گرفته شد. برنامه ریزی اجتماعی، بر روی مسائل اجتماعی به ویژه "مردم" به جای فضاها و بناهای شهری متمرکز می‌شود. در نتیجه از طریق تحلیل علت‌های اساسی "محرومیت و فقر شهری" مقدمات لازم برای اجرای سیاست‌ها با جهت‌گیری رفع نیازهای اساسی فراهم می‌شود. این الگو ابتدا در آمریکا (۱۹۶۰) و سپس در انگلیس تحت عنوان "آسیب‌شناسی اجتماعی محرومیت شهری" ظهور یافت و در سال ۱۹۶۸ در پاسخ به رشد ملاحظات فزاینده در زمینه ارتباطات نژادی، فقر و محرومیت شهری معرفی شد. اعطای وام‌های ویژه و تشکیل تیم‌های تحقیقاتی در اوایل دهه ۱۹۷۰ در انگلیس به منظور تجزیه و تحلیل دقیق مشکلات درون شهری در بافت‌های جغرافیایی و شناسایی راه‌حل‌های مربوط از فعالیت‌های این راهبرد بود. نتیجه بررسی تیم‌های تحقیقاتی در سال ۱۹۷۷ به این مسئله منجر شد که "محرومیت شهری" نتیجه بیکاری، کاهش درآمد، مسکن فرسوده و محیط فرسوده است؛ بنابراین، به جای تکیه بر راه‌حل‌های فیزیکی از قبیل تخریب، مرمت، پاکسازی، تعریض معابر به منظور توسعه بافت تاریخی و کنترل فرسودگی، جلوگیری از گسترده شدن فرسودگی یک مسئله اجتماعی است. در غیر این صورت به کارگیری سیاست‌های مرمت و نوسازی باعث انتقال فقر و محرومیت به یک نقطه شهر خواهد شد. لذا فرسودگی معلول فقر و محرومیت شهری است و باید از طریق زدودن فقر و محرومیت با فرسودگی مبارزه کرد؛ یعنی با بهبود وضعیت اقتصادی خانوارهای فقیر

امکان بهبود شرایط مسکن وجود دارد. در غیراین صورت کنترل فرسودگی غیرممکن است (Paul, 1988: 191). به عبارتی نوگرایان در مواجهه با مسائل و ناهنجاری های اجتماعی، فعالیت خود را بر محور رفع محرومیت اجتماعی استوار کردند و با اجرای پروژه های توسعه گروه های اجتماعی و توجه به رویکرد آسیب شناسی اجتماعی تلاش نمودند تا از طریق توجه به ارزش ها و منافع اجتماعی، انگیزه های ساکنان را برای تداوم زندگی در این مناطق افزایش دهند (Roberts and sykes, 2003).

۴-۲-۲. برنامه ریزی اقتصادی

دیدگاه غالب در برنامه ریزی اقتصادی براین فرض استوار است که اجاره زمین با دو مسئله ارتباط پیدا می کند. یکی کیفیت زمین و دیگری دسترسی، بنابراین، اراضی با ارزش و با کیفیت و دسترسی بالاتر، ظرفیت کاربری بالاتری داشته و اجاره زمین بالایی تولید می کند. در حالی که در اراضی با ارزش زمین کمتر با دسترسی پایین تر، اجاره زمین به دلیل ظرفیت پایین، کاهش می یابد. این ارتباط نزدیک بین کیفیت زمین، ابعاد دسترسی، ظرفیت کاربری و اجاره زمین اراضی را به سمت کاربری های خاص هدایت می نماید؛ بنابراین، بالاترین اجاره های زمین در بافت ها با بالاترین ظرفیت کاربری به وجود می آیند. رقابت بین فعالیت های مختلف در تصاحب اراضی منجر به "جدایی گزینی مکانی" فعالیت ها و استقرار آن ها در مناطق مختلف و به وجود آمدن الگوهای کاربری اراضی می گردد.

در مناطق شهری، اراضی بخش مرکزی به دلیل کیفیت زمین بالاتر و سهولت دسترسی برای گروه های اقتصادی و اجتماعی، اکثر اوقات به کاربری های تجاری که توانایی پرداخت میزان اجاره بالاتری دارند، اختصاص می یابد. به تدریج با فاصله گرفتن از مرکز شهر به دلیل کاهش ظرفیت کاربری اراضی، نوع کاربری ها تغییر می کند و فعالیت هایی که قادر به رقابت با سایر فعالیت ها در مناطق مرکزی نیستند، به سایر مناطق و حاشیه شهری به منظور رقابت موفقیت آمیز تر با دیگر کاربری ها منتقل می گردند. در این الگو با فاصله از مرکز شهر نوع کاربری ها تغییر می کند. ولی تغییر کاربری فعالیت های مختلف با فاصله از مرکز شهر یکسان نیست. در برخی کاربری ها شدت تغییر سریع تر و در برخی ملایم تر است (Relegh, 1985: 188). با توجه به الگوی کاربری فوق الذکر، منطقه مرکزی شهر به دلیل دسترسی بالا و کیفیت زمین بالا و توانایی پرداخت اجاره بهای بالا به دلیل استقرار فعالیت های با ارزش تولیدی و درآمد بیشتر، به کاربری های مسکونی، صنعتی و کشاورزی جایگزین و کاربری تجاری به گوشه ها و به ویژه در مسیر خیابان های اصلی و تقاطع ها محدود خواهد شد. علاوه بر الگوی فوق در بخش مرکزی و بافت تاریخی شهرها، صرف نظر از بناهای با ارزش تاریخی، مستغلات شهری دارای دو نوع ارزش اساسی (Paul, 1988: 68) به شرح زیر هستند:

- ۱- ارزش سرمایه ای ساختمان و محل قرارگیری در وضع موجود کاربری اراضی.
- ۲- ارزش سرمایه ای مکان پاکسازی شده در بهترین کاربری انتخابی در دوره ثبات قیمت.

ارزش سرمایه ای ساختمان ها و محل قرارگیری در کاربری موجود در طول زمان به دلیل فرسودگی ساختمان ها کاهش می یابد، اما ارزش مکان های پاکسازی شده در بهترین کاربری انتخابی ثابت می ماند.

در طی دوره تورم، ارزش سرمایه ای ساختمان و مکان در کاربری موجود و ارزش سرمایه ای

ساختمان و مکان پاکسازی شده در بهترین کاربری افزایش می‌یابد. گرچه ارزش آینده آن به‌طور یکنواخت کاهش خواهد یافت. در نتیجه مکان‌ها و ساختمان‌ها از طریق فروش یا اجاره به مکان جدیدی که توانایی پرداخت اجاره‌بهای بیشتری را برای کاربری داشته باشند، منتقل خواهد شد. لذا امکان خرید مستغلات قدیمی با مصالح کم‌دوام جهت بهترین کاربری وجود دارد. در این مدل به‌طور طبیعی واحدهای فرسوده و کم‌ارزش از نظر ساختمانی به واحدهای با ارزش مستغلاتی و بهترین کاربری تبدیل خواهند شد (Releigh, 1985: 68).

۴-۳. هدایت رشد شهری با سرمایه‌گذاری

این الگو، الگوی جایگزینی را با نیروهای بازار با هم ترکیب می‌کند. در بافت‌های که به‌طور ابتدایی بر اساس نیروی بالقوه طبقه‌بندی شده‌اند، زیرساخت‌های مربوط نیز بایستی اصلاح شود و سرمایه‌های خصوصی نیز جذب گردد. این الگو در دوره ۷۶-۱۹۶۸ در ایالات متحده معرفی شد و مشارکت مستقیمی را بین دولت فدرال و سرمایه‌گذاران خصوصی آشکار کرد. دولت فدرال کمک‌های بزرگ را به منظور سرمایه‌گذاری خصوصی تکمیلی به کار گرفت و قانون توسعه اجتماع و مسکن در سال ۱۹۷۷ وام‌های اجرایی توسعه شهری را برای استحصال منابع مالی از بخش خصوصی به منظور پیوند طرح‌های خصوصی و عمومی معرفی کرد. بر اساس قانون سال ۱۹۷۷، مؤسسات شهری فقط می‌توانستند کمک‌های توسعه را در صورتی دریافت نمایند که بافت‌های تحت پوشش آن‌ها از درصد بالایی از محرومیت رنج ببرند. مشخصه اساسی وام‌های اجرایی توسعه شهری این است که کمک‌ها، بایستی توانایی سرمایه‌گذاران خصوصی و توسعه‌دهندگان را بالا برده و از سطحی از منافع، حداقل برابر آنچه که در جاهای دیگر قابل دسترسی است، بهره‌مند گردند. علاوه بر تدارکات فوق، دولت فدرال بر اساس قانون توسعه اجتماع و رشد شهری سال ۱۹۷۷، تضمین‌های ضروری را برای تشویق نهادهای مالی که "سرمایه رهنی" را برای منابع مالی پروژه‌های توسعه شهری مورد استفاده قرار دادند، تدارک نمود.

در انگلستان با بازگشت دولت محافظه‌کار، شرکت‌های توسعه شهری بر اساس قانون زمین، برنامه‌ریزی شدند و دولت‌های محلی در سال ۱۹۸۰ تشکیل شدند و در بافت تحت پوشش خود مسکن جدید را به‌طور گسترده‌ای توسعه دادند. در کوششی برای تحریک نیروهای بازار امتیازهایی مثل معافیت مالیاتی، ساده‌سازی و... در نظر گرفته شد که بر اساس آن اقداماتی اساسی مانند فعالیت پاکسازی در ۱۳ منطقه و ساخت‌وساز در ۱۴ منطقه جدید تا سال ۱۹۸۴ آغاز شد.

زمانی که شرکت‌های توسعه شهری و مناطق تحت فعالیت آن‌ها اصول و اهداف آژانس‌های نوسازی شهری را پیش گرفتند، توازن قدرت را از حکومت‌های محلی به دولت مرکزی از طریق برنامه‌ریزی معمولی و برداشتن موانع فیزیکی تغییر دادند. این آژانس‌ها همراه با فروش عمومی زمین به سودآوری خصوصی تأکید کردند و تصمیمات بخش خصوصی و عمومی بر اساس استراتژی محافظه‌کاران، نه تنها در زمینه ایجاد اشتغال شکست خورد، بلکه ملاحظه هزینه فایده وسیع را نادیده گرفت (Paul, 1988).

(205).

۴-۲-۴. بازآفرینی با رویکرد حفاظت

در دهه ۱۹۹۰ بازآفرینی تقویت شد و حفاظت بناهای تاریخی با دید اقتصادی مورد توجه بیشتر قرار گرفت و اغلب بناهای تاریخی در انگلستان ملزم بودند فعالیت‌هایی در خور شخصیت و نیازهای کارکرد آثار تاریخی و سکونتگاه‌های پیرامونی‌شان انجام دهند که درآمد اقتصادی کافی برای نگهداری خود و بافت پیرامونی‌شان را در درازمدت تأمین نماید.

بدین ترتیب، دو فرآیند حفاظت شهری و بازآفرینی تقویت کننده یکدیگر قلمداد شدند و نهادهای برنامه‌ریزی بازآفرینی با رویکرد و حفاظت شکل گرفتند. شرکت ناحیه حفاظتی، برنامه بازآفرینی میراث از ارگان‌های اصلی برای این امر بودند. در سال ۱۹۹۹ میراث انگلستان اعلام کرد: "صندوق حفاظت میراث ملی و صندوق HLF توسعه میراث تاریخی در صورتی جایز است که ضوابط صریح را رعایت نماید و منجر به حقیر جلوه دادن ثروت تاریخی و محیط پیرامون آن نشود و باید ثابت شود که آنچه انجام می‌شود برای تضمین حفظ ثروت‌های تاریخی است" (Culling Worth and Nadin, 2002: 242).

۵. نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه آثار معماری از مهم‌ترین مظاهر فرهنگی هر سرزمین یا به‌طور کلی بشریت محسوب می‌شوند و علاوه بر ویژگی‌های فنی و هنری خود، به منزله طرف زندگی انسان‌ها هستند، مجموعه‌ای از اطلاعات و دانش‌های مربوط به نسل خود را انتقال می‌دهند. لذا با گذشت زمان وجهی تاریخی به خود می‌گیرند و به‌عنوان یک سند، تحوّل و تطور موضوع مورد نظر را در طول زمان نشان می‌دهند؛ علاوه بر آن با همراه شدن مفاهیمی مانند استواری و ماندگاری معانی دیگری نیز بر آن افزوده می‌شود. در این باره می‌توان گفت قدمت، در آثاری وجود دارد که متعلق به زمانه زندگی ما نیستند؛ به عبارتی، ارزش اثری که متعلق به زمانی بسیار دور است و از زمان آشکارگی‌اش تا زمان حال سال‌های متمادی گذشته باشد، جنسی تاریخی به خود می‌گیرد. این موضوع به نسبتی که از انسان امروزی فاصله می‌گیرد و دسترسی کم‌تری به آن وجود دارد، ارزش‌گذاری می‌شود. ذهنیتی که بدین گونه از بنای تاریخی به دست می‌آید، قبلاً در آن وجود نداشته و با گذر زمان بر آن افزوده گردیده است.

با توجه به اینکه تغییر و تحولاتی که در طول زمان بر اثر هنری وارد می‌شود نیز موضوع حفاظت است، نگرشی که بخواهد آثار تاریخی را، با پذیرش همه تغییراتی که در موجودیت کنونی اثر حضور دارد، شناسایی و حفاظت نماید، هم باید گستره زمانی اثر را به رسمیت بشناسد و هم به مفاهیمی که در طول زمان به آن افزوده شده توجه کند. شناخت اثر تاریخی به مثابه پدیده‌ای که در حال حاضر فراروی ما قرار می‌گیرد، بی‌نیاز از نظرات فلسفه‌های وجودی و دکترین‌های مرتّی این حوزه نیست.

بررسی چگونگی حفظ و احیای بناهای

ارزشمند تاریخی

رضا داودی

صص ۱۵-۲۲

منابع

۱. شیره‌پز آرانی، علی اصغر؛ نمکی، مقداد. (۱۳۸۹). موقعیت‌یابی اماکن تاریخی برای ایجاد ارزش و مزیت رقابتی راهبردهای ارزش‌آفرینی اماکن تاریخی آران و بیدگل، مجموعه مقالات نخستین همایش ملی شناخت و معرفی مزیت‌ها و ظرفیت‌های احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی، تهران: نشر سمیرا.
۲. فلاح پسند، علی. (۱۳۸۹). اقتصاد احیاء، در مجموعه مقالات نخستین همایش ملی شناخت و معرفی مزیت‌ها و ظرفیت‌های احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی، تهران: نشر سمیرا.
۳. پورجعفر، محمدرضا، (۱۳۸۳). مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها، تهران، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده هنر.
4. Culling Worth, j. B and Vincent Nadin. (2002). town and country planning in the uk. NEWYORK: Routledge
5. McCleary, R.L. (2005). Financial Incentives for Historic Preservation: an International View, USA: University of Pennsylvania.
6. Paul N. Balchin, and Soon. (1988). Urban Landeconomic, Macmillan Ltd, U.K.
7. Releigh Barlowe. (1985). Land Resource, Prentic-Hall U.S.A.
8. Roberts, Peter. w. and Hugh Sykes. (2003). Urban regeneration: a hand book. London: sagic.
9. Throsby, C.D. (2001). Economics and Culture, Cambridge: Cambridge University Press.
10. Worthington, J. (1998) managing and moderating change. IN Warren, J., Worthington, J., & Taylor, S. (Eds.) Context: new buildings in historic settings. York, Architectural Press.

